

Alles nieuw (1991)

Sieth Delhaas

De Bazuin, Splinter, 1 november 1991

In restaurants, musea en andere openbare gelegenheden worden er – net als in 1989 – tegen betaling van twee kronen twee stukjes toiletpapier uitgereikt. Heren krijgen één stukje en betalen één kroon. Tóén zat Havel nog in de gevangenis. Nu troont hij hoog in de Praagse Burcht. Tóén stonden er veel gebouwen in de steigers, nu wordt er ook aan gewerkt en met plezier, zo te zien en te horen.

Is vrijheid voelbaar? Hangt zij in de lucht? In het Praag van nu lijkt het van wel. Flanerende mensen, beweging overal. Herinneringen aan de maanden na mei vijfenveertig in Nederland. Een onuitgesproken weten: we gaan iets nieuws beginnen. Voor mij hier en nu uitgebeeld in de vegers vooral die verschijnen zodra iets af, weg of ten einde is. De stoep voor de winkel tegen zessen, de trappen van de metro tegen twaalfen, de tafeltjes in het café als de ene klant vertrokken is en voordat de volgende haar plaats in mag nemen.

Of 'het hangt in de lucht' bedrieglijk is voor de bezoeker laten de Pragensers zelf weten als je ze vraagt: Hoe gaat het? Hoe ziet de toekomst eruit? De taxichauffeur verwacht lange en moeilijke tijden met hoge prijzen en een grimmige winter.

En Havel? Die vraag moet gesteld, telkens opnieuw. Terwijl de taxichauffeur zijn passagiers tegen drieguldenvijfentwintig dwars door het centrum loodst, te vol met auto's alweer, blijkt zijn onvrede met nog veel te veel communistische oudgedienden in de buurt van de president. Op het kantoortje van de Praagse Vredesconferentie wil men wel kwijt dat ondanks het respect voor Havel er grote onrust is over zijn vriendschap met Bush en de Israëlische president, en over de kerken die in de prilheid van deze lente zich alweer machtig maken op eigen terrein en het begrip oecumene tijdens de fluwelen revolutie lijken te hebben verloren.

De gids, eigenlijk ingenieur maar zonder werk en voortdurend in touw met het wisselen van valuta – Duitse Marken banen zijn weg naar het Westen - verlangt van de toekomst minder werken voor meer geld, dingen kopen die je graag wilt bezitten en ja, wat nog meer...?

Hoe dan ook: mens en milieu tellen weer. Daarvan getuigen:

- de gloednieuwe huisjes bij de haltes van bussen en trams;
- de gloednieuwe containers voor glas en papier op de pleinen en in de straten.